

**GRUPA KAPITAŁOWA
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.**

**RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2016 ROKU**

I. CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Informacje ogólne

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej (zwanej dalej „Grupą” lub „Grupą Kapitałową”) jest Bank Ochrony Środowiska S.A. („jednostka dominująca”, „Bank”).

Jednostka dominująca została utworzona decyzją Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i Aktem Notarialnym z dnia 28 września 1990 roku. Siedziba jednostki dominującej mieści się w Warszawie, ul. Żelazna 32.

Jednostka dominująca jest emitentem papierów wartościowych, o których mowa w art. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 roku nr 1606/2002/WE w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości i na podstawie art. 55.5 Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („ustawa o rachunkowości”) sporządza skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

W dniu 4 czerwca 2001 roku jednostka dominująca została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000015525.

Jednostka dominująca posiada numer NIP: 527-020-33-13 nadany w dniu 11 czerwca 1993 roku oraz symbol REGON: 006239498 nadany w dniu 3 marca 1995 roku.

Podstawowym przedmiotem działalności jednostki dominującej jest:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- udzielanie kredytów,
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- udzielanie pożyczek pieniężnych,
- wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- pełnienie funkcji banku depozytariusza,
- obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
- zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych,
- dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,

- wykonywanie terminowych operacji finansowych,
- dokonywanie, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- nabywanie i zbywanie nieruchomości,
- świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych, w szczególności w zakresie związanym z ekologią,
- świadczenie usług faktoringowych,
- prowadzenie działalności akwizycyjnej na rzecz otwartych funduszy emerytalnych,
- pośredniczenie w prowadzeniu przez fundusze inwestycyjne zapisów na jednostki uczestnictwa, a także pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu przez fundusze inwestycyjne jednostek uczestnictwa,
- świadczenie usług pośrednictwa na rzecz domów maklerskich,
- świadczenie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego,
- prowadzenie czynności windykacyjnych na zlecenie banków oraz podmiotów, z którymi Bank zawarł umowy o wspólnym finansowaniu lub umowy o realizację działań w ramach programów operacyjnych.

Zakres działalności podmiotów zależnych obejmuje następujące rodzaje działalności:

- Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A. - działalność na rynku kapitałowym;
- BOŚ Eko Profit S.A. - inwestycje kapitałowe w projekty proekologiczne oraz działalność finansowa i doradcza uzupełniająca ofertę usługową Banku;
- BOŚ Invest Management sp. z o.o. - działalność finansowa, w tym finansowanie podmiotów Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz realizacja ich potrzeb w zakresie najmu powierzchni biurowej i usługowej, działalność leasingowa dla jednostek samorządu terytorialnego;
- BOŚ Ekosystem sp. z o.o. - działalność leasingową dla klienta korporacyjnego, dostarczanie kompleksowych rozwiązań dla gospodarstw domowych w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz działalność w zakresie pośrednictwa finansowego w obszarze finansowania projektów proekologicznych;
- BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji – nie prowadzi działalności;
- BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna) - działalność w zakresie najmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi;
- MS Wind sp. z o.o. – prowadzenie farmy wiatrowej.

W dniu 31 grudnia 2016 roku kapitał podstawowy jednostki dominującej wynosił 1.160.291 tysięcy złotych. Kapitał własny Grupy na ten dzień wynosił 1.781.889 tysięcy złotych.

Zgodnie z Listą akcjonariuszy zarejestrowanych na ostatnim Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu jednostki dominującej z dnia 23 czerwca 2016 roku struktura własności kapitału podstawowego jednostki dominującej była następująca:

GRUPA KAPITAŁOWA BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
Raport z badania sprawozdania finansowego
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
(w tysiącach złotych)

	Liczba akcji (w sztukach)	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji (w tysiącach złotych)	Udział w kapitale podstawowym
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	32.951.960	32.951.960	329.519	52,41%
Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	6.000.000	6.000.000	60.000	9,54%
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	4.273.574	4.273.574	42.736	6,80%
Pozostali	19.647.711	19.647.711	196.477	31,25%
Razem	<u>62.873.245</u>	<u>62.873.245</u>	<u>628.732</u>	<u>100,00%</u>

Zmiany kapitału podstawowego jednostki dominującej w roku obrotowym były następujące:

	Liczba akcji (w sztukach)	Wartość nominalna akcji (w tysiącach złotych)
Stan na początek okresu	22.873.245	228.732
Podwyższenie kapitału	40.000.000	400.000
Stan na koniec okresu	<u>62.873.245</u>	<u>628.732</u>

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień 28 marca 2017 roku wchodził:

Stanisław Kluza	- Prezes Zarządu
Anna Milewska	- Wiceprezes Zarządu
Dariusz Grylak	- Wiceprezes Zarządu

W okresie sprawozdawczym oraz od dnia bilansowego do dnia niniejszego raportu miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu jednostki dominującej:

W dniu 7 stycznia 2016 roku Rada Nadzorcza jednostki dominującej powołała z dniem 11 stycznia 2016 roku Pana Pawła Adama Piterę na stanowisko Wiceprezesa Zarządu jednostki dominującej oraz Pana Sławomira Wojciecha Zawadzkiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu jednostki dominującej.

W dniu 15 lutego 2016 roku Rada Nadzorcza jednostki dominującej odwołała Pana Dariusza Daniluka ze stanowiska Prezesa Zarządu jednostki dominującej oraz Pana Piotra Lisieckiego ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu jednostki dominującej. Rada Nadzorcza jednostki dominującej powierzyła pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu Panu Sławomirowi Zawadzkiemu, Wiceprezesowi Zarządu

jednostki dominującej oraz delegowała Członka Rady Nadzorczej jednostki dominującej, Pana Oskara Kowalewskiego do czasowego pełnienia obowiązków Wiceprezesa Zarządu jednostki dominującej na okres trzech miesięcy.

W dniu 17 marca 2016 roku Rada Nadzorcza jednostki dominującej podjęła uchwałę uchylającą z dniem 23 marca 2016 roku Uchwałę Rady Nadzorczej jednostki dominującej z dnia 15 lutego 2016 roku w sprawie powierzenia Panu Sławomirowi Zawadzkiemu pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu jednostki dominującej oraz powołała Pana Stanisława Kluzę na stanowisko Wiceprezesa Zarządu jednostki dominującej, jednocześnie powierzając Panu Stanisławowi Kluzie pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu jednostki dominującej. Rada Nadzorcza jednostki dominującej wystąpiła do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o wyrażenie zgody na powołanie Pana Stanisława Kluzy na stanowisko Prezesa Zarządu jednostki dominującej.

Jednocześnie, w związku ze złożeniem w dniu 17 marca 2016 roku rezygnacji z członkostwa w Radzie Nadzorczej jednostki dominującej przez Panią Annę Milewską, Rada Nadzorcza jednostki dominującej podjęła uchwałę w sprawie zmiany okresu delegowania Członka Rady Nadzorczej jednostki dominującej, Pana Oskara Kowalewskiego, do czasowego pełnienia obowiązków Wiceprezesa Zarządu jednostki dominującej, postanawiając, że okres ten ulegnie zakończeniu z dniem 23 marca 2016 roku oraz powołała z dniem 23 marca 2016 roku Panią Annę Milewską na stanowisko Wiceprezesa Zarządu jednostki dominującej.

W dniu 23 marca 2016 roku Rada Nadzorcza jednostki dominującej odwołała Pana Sławomira Zawadzkiego ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu jednostki dominującej.

W dniu 7 grudnia 2016 roku Rada Nadzorcza powołała Pana Stanisława Kluzę na stanowisko Prezesa Zarządu jednostki dominującej. Uchwała weszła w życie z dniem 8 grudnia 2016 roku, tj. z dniem doręczenia do jednostki dominującej decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o wyrażeniu zgody na powołanie Pana Stanisława Kluzy na stanowisko Prezesa Zarządu jednostki dominującej.

W dniu 16 lutego 2017 roku Rada Nadzorcza odwołała Pana Stanisława Kolasińskiego ze stanowiska Wiceprezesa – Pierwszego Zastępcy Prezesa Zarządu Banku oraz Pana Pawła Piterę ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu Banku, a także powołała Pana Dariusza Grylaka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku.

2. Skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku w skład Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. wchodziły następujące jednostki zależne (bezpośrednio i pośrednio):

nazwa jednostki	metoda konsolidacji	rodzaj opinii o sprawozdaniu finansowym	podmiot uprawniony, który przeprowadził badanie sprawozdania finansowego	dzień bilansowy, na który sporządzono sprawozdanie finansowe
Dom Maklerski BOŚ S.A.	konsolidacja pełna	z zastrzeżeniem	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	31 grudnia 2016

BOŚ Eko Profit S.A.	konsolidacja pełna	w trakcie badania	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	31 grudnia 2016
BOŚ Invest Management sp. z o. o.	konsolidacja pełna	w trakcie badania	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	31 grudnia 2016
BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji	konsolidacja pełna	brak obowiązku badania	brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.)	konsolidacja pełna	bez zastrzeżeń	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	31 grudnia 2016
BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	konsolidacja pełna	w trakcie badania	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	31 grudnia 2016
MS Wind sp. z o. o.	konsolidacja pełna	w trakcie badania	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.	31 grudnia 2016

Rodzaj zmian i wpływ wywołany zmianami w stosunku do roku ubiegłego w zakresie jednostek objętych konsolidacją został przedstawiony w nocie 1.2 dodatkowych not objaśniających („informacja dodatkowa”) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

3. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

3.1 Opinia biegłego rewidenta oraz badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1 jest podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, wpisanym na listę pod numerem 130.

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. w dniu 29 maja 2015 roku została wybrana przez Radę Nadzorczą do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. oraz kluczowy biegły rewident spełniają, w rozumieniu art. 56 ust. 3 i 4 Ustawy z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Na podstawie umowy zawartej w dniu 6 lipca 2015 roku z Zarządem jednostki dominującej przeprowadziliśmy badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania. Przeprowadzone w trakcie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego procedury były zaprojektowane tak, aby umożliwić wydanie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość. Nasze procedury nie obejmowały uzupełniających informacji, które nie mają wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe traktowane jako całość.

Na podstawie naszego badania, z dniem 28 marca 2017 roku wydaliśmy opinię biegłego rewidenta z objaśnieniem o następującej treści:

„Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy oraz dla Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A.

Sprawozdanie z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. („Grupa”), w której jednostką dominującą jest Bank Ochrony Środowiska S.A. („Bank”) z siedzibą w Warszawie, ul. Żelazna 32, 00-832, na które składają się: skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku oraz dodatkowe noty objaśniające („załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Odpowiedzialność Zarządu Banku oraz członków Rady Nadzorczej Banku za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Banku jest odpowiedzialny, zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości („ustawa o rachunkowości”) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, za sporządzenie, skonsolidowanego sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej („Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską”) oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Zarząd Banku jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą o rachunkowości Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej Banku są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm. („Krajowe Standardy Rewizji Finansowej”). Standardy te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Badanie polega na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej, w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez Bank skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Banku. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Banku wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zgodnie z Krajowym Standardem Rewizji Finansowej 320 pkt. 5 koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta, zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania, jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym wszystkie stwierdzenia zawarte w opinii biegłego rewidenta, w tym stwierdzenia dotyczące innych wymogów prawa i regulacji wyrażane są z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i osądem biegłego rewidenta.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

Opinia

Naszym zdaniem, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Grupę przepisami prawa i postanowieniami statutu Banku.

Objaśnienie

Nie zgłaszając zastrzeżeń, zwracamy uwagę na następującą kwestię:

Jak opisano w nocie 2.1. do załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, ze względu na powstanie straty bilansowej w 2015 roku oraz w związku wymaganiami określonymi w art. 142 Prawa bankowego, Bank opracował Program Postępowania Naprawczego. Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała wyżej wymieniony Program z uwzględnieniem uwag i informacji Komisji Nadzoru Finansowego przedstawionych w piśmie przesłanym do Banku w dniu 14 grudnia 2016 roku.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności Grupy

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności Grupy zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny Zarząd Banku. Ponadto Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej Banku są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Grupy spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem było, w związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zapoznanie się z treścią sprawozdania z działalności Grupy i wskazanie czy informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości, art. 111a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych”) i czy są one zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy istotne zniekształcenia.

Naszym zdaniem informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności Grupy uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości, art. 111a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe oraz Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Ponadto w świetle wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy istotnych zniekształceń w sprawozdaniu z działalności Grupy.

W związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem było również zapoznanie się z oświadczeniem Banku o stosowaniu ładu korporacyjnego stanowiącym wyodrębnioną część sprawozdania z działalności Grupy. Naszym zdaniem w oświadczeniu tym Bank zawarł informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz

o spółkach publicznych lub w regulaminach wydanych na podstawie art. 61 tej ustawy. Informacje te są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.”

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Banku przeprowadziliśmy w okresie od dnia 21 listopada 2016 roku do dnia 16 grudnia 2016 roku oraz od dnia 16 stycznia 2017 roku do dnia 28 marca 2017 roku, w tym w siedzibie jednostki dominującej od dnia 21 listopada 2016 roku do dnia 16 grudnia 2016 roku oraz od dnia 16 stycznia 2017 roku do dnia 24 marca 2017 roku.

3.2 Oświadczenia otrzymane i dostępność danych

Zarząd jednostki dominującej potwierdził swoją odpowiedzialność za rzetelność i jasność skonsolidowanego sprawozdania finansowego jak również za jego sporządzenie zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz prawidłowość dokumentacji konsolidacyjnej. Oświadczył on, iż udostępnił nam wszystkie sprawozdania finansowe jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, dokumentację konsolidacyjną oraz pozostałe wymagane dokumenty oraz udzielił niezbędnych wyjaśnień. Otrzymaliśmy również pisemne oświadczenie z dnia 28 marca 2017 roku Zarządu jednostki dominującej o:

- kompletnym ujęciu informacji w dokumentacji konsolidacyjnej;
- wykazaniu wszelkich zobowiązań warunkowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, oraz
- ujawnieniu w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wszelkich istotnych zdarzeń, które nastąpiły po dacie bilansu do dnia złożenia oświadczenia.

W oświadczeniu potwierdzono, że przekazane nam informacje były rzetelne i prawdziwe zgodnie z przekonaniem i najlepszą wiedzą Zarządu jednostki dominującej i objęły wszelkie zdarzenia mogące mieć wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Jednocześnie oświadczamy, że w trakcie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie nastąpiły ograniczenia zakresu badania.

3.3 Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za poprzedni rok obrotowy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku zostało zbadane przez Arkadiusza Krasowskiego, kluczowego biegłego rewidenta nr 10018, działającego w imieniu Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1, firmy wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod numerem 130. Działający w imieniu podmiotu uprawnionego kluczowy biegły rewident wydał o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku opinię z objaśnieniem. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku zostało zatwierdzone na Walnym Zgromadzeniu jednostki dominującej w dniu 23 czerwca 2016 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku wraz z opinią biegłego rewidenta, odpisem uchwały o zatwierdzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, sprawozdaniem z działalności Grupy zostało złożone w dniu 30 czerwca 2016 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym.

4. Sytuacja finansowa

4.1 Podstawowe dane i wskaźniki finansowe

Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki charakteryzujące sytuację finansową Grupy w latach 2014 – 2016, wyliczone na podstawie danych finansowych zawartych w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych za lata zakończone dnia 31 grudnia 2015 roku i dnia 31 grudnia 2016 roku.

	2016	2015	2014
Suma bilansowa	20.829.489	20.921.772	19.671.909
Kapitał własny	1.781.889	1.468.556	1.547.768
Wynik finansowy netto	-60.148	-51.118	65.567
Łączny współczynnik kapitałowy	14,28%	12,10%	14,03%
Wskaźnik rentowności (%)	-19,5%	-12,6%	20,5%
Zysk brutto			
Ogólne koszty administracyjne i pozostałe koszty operacyjne			
Wskaźnik poziomu kosztów (%)	79,3%	92,1%	72,6%
Ogólne koszty administracyjne i pozostałe koszty operacyjne			
Dochody z działalności			
Wskaźnik zwrotu kapitału (%)	-3,7%	-3,4%	4,3%
Zysk netto			
Średni stan kapitałów własnych			
Wskaźnik zwrotu aktywów	-0,3%	-0,3%	0,3%
Zysk netto			
Średni stan aktywów			
wskaźnik inflacji:			
średnioroczny	-0,6%	-0,9%	0,0%
od grudnia do grudnia	0,8%	-0,5%	-1,0%

4.2 Komentarz

Przedstawione wskaźniki wskazują na następujące trendy:

- Wskaźnik rentowności spadł z poziomu 20,5% w 2014 roku do poziomu -12,6% w 2015 roku, a następnie do poziomu -19,5% w 2016 roku.

- Wskaźnik poziomu kosztów wzrósł z poziomu 72,6% w 2014 roku do poziomu 92,1% w 2015 roku, a następnie spadł do poziomu 79,3% w 2016 roku.
- Wskaźnik zwrotu z kapitału spadł z poziomu 4,3% w 2014 roku do poziomu -3,4% w 2015 roku, a następnie do poziomu -3,7% w 2016 roku.
- Wskaźnik zwrotu z aktywów spadł z poziomu 0,3% w 2014 roku do poziomu -0,3% w 2015 roku, a następnie do poziomu -0,3% w 2016 roku.
- Na dzień 31 grudnia 2016 roku łączny współczynnik kapitałowy wynosił 14,28% w porównaniu do 12,10% na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 14,03% na dzień 31 grudnia 2014 roku.

4.3 Kontynuacja działalności

Podczas naszego badania nic nie zwróciło naszej uwagi, co powodowałoby nasze przekonanie, że jednostka dominująca nie jest w stanie kontynuować działalności przez co najmniej 12 miesięcy licząc od dnia 31 grudnia 2016 roku na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

W nocie 2.1 informacji dodatkowej do zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku Zarząd jednostki dominującej wskazał, że będące podstawą sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawozdania finansowe jednostek wchodzących w skład Grupy zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności przez te jednostki przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2016 roku i że nie występują okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności przez te jednostki, za wyjątkiem spółki BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji.

4.4 Stosowanie zasad ostrożności

Na dzień 31 grudnia 2016 roku przewidziane były przepisami Prawa Bankowego, uchwałami Zarządu Narodowego Banku Polskiego oraz uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR) i wydanych na podstawie tego rozporządzenia rozporządzeń Komisji (UE) zasady ostrożności dotyczące:

- koncentracji ryzyka kredytowego,
- koncentracji udziałów kapitałowych,
- kwalifikacji kredytów oraz udzielonych gwarancji i poręczeń do grup ryzyka i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków,
- płynności,
- wysokości rezerwy obowiązkowej,
- adekwatności kapitałowej.

Jak opisano w nocie 5.3.3. do zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 22 grudnia 2016 roku Grupa nie spełniała wymogów kapitałowych zgodnych z zaleceniami Komisji Nadzoru Finansowego. Poza tą kwestią, podczas przeprowadzonego badania nie zidentyfikowaliśmy żadnych istotnych odstępstw Grupy w okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku od powyższych zasad.

Uzyskaliśmy ponadto pisemne oświadczenie Zarządu jednostki dominującej, że poza kwestią opisaną powyżej, w okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 28 marca 2017 roku nie zostały złamane normy ostrożnościowe.

4.5 Prawdliwość ustalenia łącznego współczynnika kapitałowego

Podczas przeprowadzania badania nie stwierdziliśmy istotnych nieprawidłowości w zakresie ustalania współczynnika wypłacalności Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku (CRR).

II. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

1. Kompletność i poprawność dokumentacji konsolidacyjnej

Podczas badania nie stwierdziliśmy mogących mieć istotny wpływ na zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe nieprawidłowości dokumentacji konsolidacyjnej, które nie zostałyby usunięte, w tym w zakresie spełnienia warunków, jakim powinna odpowiadać dokumentacja konsolidacyjna (a w szczególności obejmujących wyłączenia dotyczące korekt konsolidacyjnych).

2. Zasady i metody wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałów własnych

Zasady (politykę) rachunkowości Grupy oraz wykazywania danych przedstawiono w nocie 2 informacji dodatkowej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

3. Charakterystyka składników skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Struktura aktywów, zobowiązań i kapitałów własnych Grupy została przedstawiona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Dane wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

3.1 Wartość firmy z konsolidacji oraz sposób dokonywania odpisów

Sposób ustalenia wartości firmy z konsolidacji, zasady oceny utraty wartości oraz dokonane odpisy z tytułu utraty wartości za rok obrotowy i do dnia bilansowego przedstawiono w nocie 2.19 informacji dodatkowej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3.2 Kapitał własny, w tym udziały niekontrolujące

Wykazany stan kapitałów własnych jest zgodny z dokumentacją konsolidacyjną i odpowiednimi dokumentami prawnymi. Udziały niekontrolujące na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły.

Dane dotyczące kapitałów własnych przedstawiono w notach 38, 39 oraz 40 informacji dodatkowej w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3.3 Rok obrotowy

Sprawozdania finansowe, będące podstawą sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, wszystkich jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej zostały sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku i obejmują dane finansowe za okres sprawozdawczy od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.

4. Wyłączenia konsolidacyjne

4.1 Wyłączenia wzajemnych rozrachunków (należności i zobowiązań) oraz obrotów wewnętrznych (przychodów i kosztów) jednostek objętych konsolidacją

Dokonane wyłączenia wzajemnych rozrachunków (należności i zobowiązań) oraz obrotów wewnętrznych (przychodów i kosztów) jednostek objętych konsolidacją są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

4.2 Wyłączenia wyników niezrealizowanych przez jednostki objęte konsolidacją, zawartych w wartości aktywów oraz z tytułu dywidend

Dokonane wyłączenia wyników niezrealizowanych przez jednostki objęte konsolidacją zawartych w wartości aktywów oraz z tytułu dywidend są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

5. Sprzedaż całości lub części udziałów (akcji) w jednostce podporządkowanej

Skutki sprzedaży całości akcji Srodowisko Finance AB (dawniej: BOS Finance AB) zostały wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy zgodnie z odpowiednimi dokumentami prawnymi i z dokumentacją konsolidacyjną.

6. Pozycje kształtujące wynik działalności Grupy

Charakterystyka pozycji kształtujących wynik działalności Grupy została przedstawiona w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

7. Słuszność odstępstw od zasad konsolidacji i stosowania metody praw własności określonych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE

W procesie sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca odstępstwa od zasad konsolidacji i stosowania metody praw własności.

8. Zagadnienia wynikające ze specyfiki badania banku oraz domu maklerskiego

Do zagadnienia stosowania się przez Bank do obowiązujących norm ostrożnościowych oraz prawidłowości ustalenia współczynnika wypłacalności ustosunkowano się w raporcie z dnia 28 marca 2017 roku, uzupełniającym opinię z badania sprawozdania finansowego Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Do zagadnienia stosowania się przez Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A. do obowiązujących norm ostrożnościowych ustosunkowano się w raporcie z dnia 14 marca 2017 roku uzupełniającym opinię z badania sprawozdania finansowego Domu Maklerskiego Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

9. Noty objaśniające

Noty objaśniające w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku sporządzone zostały, we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

10. Sprawozdanie z działalności Grupy

Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem Zarządu jednostki dominującej na temat działalności Grupy w okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku oraz zasad sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 ustawy o rachunkowości, Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim oraz art. 111a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe i są zgodne z informacjami

zawartymi w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. W świetle wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy istotnych zniekształceń w sprawozdaniu z działalności. Zapoznaliśmy się również z oświadczeniem Grupy o stosowaniu ładu korporacyjnego stanowiącym wyodrębnioną część sprawozdania z działalności. Naszym zdaniem w oświadczeniu tym Grupa zawarła informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych lub w regulaminach wydanych na podstawie art. 61 tej ustawy. Informacje te są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz z informacjami zawartymi w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

11. Wskaźniki istotności

Przy ustalaniu wysokości (poziomu) wskaźników istotności zastosowano zawodowy osąd uwzględniający szczególne charakterystyki związane z Grupą. To ustalenie obejmowało rozważenie aspektów zarówno wartościowych, jak i jakościowych.

12. Zgodność z prawem

Uzyskaliśmy pisemne potwierdzenie od Zarządu jednostki dominującej, iż w roku sprawozdawczym nie zostały naruszone przepisy prawa, a także postanowienia statutów/ umów jednostek Grupy mające istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

13. Wykorzystanie pracy specjalistów

W trakcie naszego badania korzystaliśmy z wyników prac następujących niezależnych specjalistów

- rzeczoznawców majątkowych – w wyliczeniach dotyczących poziomu odpisów z tytułu utraty wartości należności z tytułu kredytów Grupa uwzględniła wartość przedmiotów zabezpieczeń według wycen sporządzonych przez rzeczoznawców majątkowych na zlecenie Grupy,
- aktuarusza – wyliczenie aktuarialne rezerwy na odprawy emerytalne na zlecenie Grupy.

Warszawa, dnia 28 marca 2017 roku

Kluczowy Biegły Rewident

Arkadiusz Krasowski

Biegły Rewident

nr 10018

działający w imieniu
Ernst & Young Audyt Polska spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
spółka komandytowa
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa